

מפגש מס' 3

דף מקורות

בראשית י"א-ט"ז

משמעותו של 'שם'

- 1. אבן עזרא בראשית י"א, ד**
והנה הכתוב גלה חפצם וסוף דעתם לבנות עיר גדולה למושבם, ולבנות מגדל גבוה להיות להם לאות ולשם ולתהלה לדעת מקום העיר לההולכים חוצה כרועי המקנה, גם יעמוד שם אחריהם כל ימי המגדל. וזהו שאמר הכתוב ונעשה לנו שם.
אבן עזרא - שיטה אחרת בראשית י"א, ד
ונעשה לנו שם, שיראו הדור האחרון הבא אחרינו גבורתנו וכח מעשינו.
חזקוני בראשית י"א, ד
ונעשה לנו שם מבצר חזק לעולם להיותנו שליטים על כל הבריות ונמלוך עליהם
- 2. מדרש תנחומא (בובר) פרשת נח סימן כח**
[ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם], אמר ר' שמעון בן יוחי נטלו עבודה זרה ונתנוהו בראש המגדל, [אמרן] אם גוזר הקדוש ברוך הוא עלינו גזירות יהיה כנגדו ומעכבו, ואין הלשון הזה ונעשה לנו שם, אלא לשון עבודה זרה, שנאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו (שמות כג יג).
- 3. רד"ק בראשית י"ב, ב**
ואגדלה שמך - שיהיה שמך נודע בגוים לרוב ברכתך וליושר מעשיך והצלחתך, כמו שקרה לו בדבר ארבעה המלכים שעשה לו שם גדול אז, כי במעט אנשים נצח ארבעה מלכים, ובני חת אמרו לו, נשיא אלהים אתה בתוכנו, וכן אמר לדוד "ועשיתי לך שם כשם הגדולים אשר בארץ" (ד"ה א' י"ז) וזהו מטובת האל לאדם.
- 4. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויקהל סימן א**
כל זמן שאדם מרבה במצות הוא קונה שם טוב לעצמו, את מוצא שלשה שמות נקראו לו לאדם, אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד מה שקוראים לו בני אדם ואחד מה שקונה הוא לעצמו, טוב מכולן מה שקונה הוא לעצמו.
- 5. תרגום אונקלוס בראשית י"ב, ח**
וצלי בשמא דיי (=התפלל בשם ה')
בראשית רבה (וילנא) פרשה לט טז
ויקרא בשם ה' מלמד שהקריא שמו של הקדוש ברוך הוא בפי כל בריה, ד"א ויקרא התחיל מגייר גרים ולהכניסם תחת כנפי השכינה.
רמב"ן בראשית י"ב, ח
ויקרא בשם ה' - פירש אונקלוס שהתפלל שם, כמו "קראתי שמך ה' מבור תחתיות" (איכה ג נה): והנכון שהיה קורא בקול גדול שם לפני המזבח את שם ה', מודיע אותו ואלהותו לבני אדם, כי באור כשדים היה מלמדם ולא אבו שמוע, ועתה כשבא בארץ הזאת שהובטח בה "ואברכה מברכך", היה למוד ללמד ולפרסם האלהות. וכן אמר הכתוב (להלן כו כד) ביצחק כאשר הלך אל נחל גרר והובטח "אל תירא כי אתך אנכי", שבנה מזבח "ויקרא בשם ה'". כי בא במקום חדש אשר לא שמעו את שמעו ולא ראו את כבודו והגיד כבודו בגוים ההם.